

Bruxelles, den 13.6.2014
COM(2014) 354 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Markedsudviklingen i mælke- og mejerisektoren og anvendelsen af bestemmelserne i
"mælkepakken"**

{SWD(2014) 187 final}

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Markedsudviklingen i mælke- og mejerisektoren og anvendelsen af bestemmelserne i "mælkepakken"

1. ANVENDELSESOMRÅDE

I henhold til artikel 225, litra b), i forordning (EU) nr. 1308/2013¹ forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en rapport senest den 30. juni 2014 om markedsudviklingen i mælke- og mejerisektoren, navnlig om anvendelsen af artikel 148-151, artikel 152, stk. 3, og artikel 157, stk. 3, der især vurderer virkningerne for mælkeproducenterne og mælkeproduktionen i ugunstigt stillede regioner i forbindelse med det generelle mål om at bevare produktionen i sådanne regioner, og som omfatter tiltag, der kan tilskynde landbrugere til at indgå aftaler om fælles produktion, ledsaget af eventuelle relevante forslag.

Konferencen "The EU dairy sector: developing beyond 2015", som blev afholdt i Bruxelles den 24. september 2013, omhandlede de nye udfordringer, som mælke- og mejerisektoren kommer til at stå overfor, og det blev i den forbindelse drøftet, om flere redskaber er nødvendige og mulige i lyset af, at kvotesystemet udløber i 2015. EU-institutionerne drøfter fortsat resultaterne af konferencen. Denne rapport bidrager til drøftelserne, og Kommissionen er opsat på at fortsætte debatten med Parlamentet, medlemsstaterne og de interesserede parter om, hvordan markederne bedst forvaltes, når kvoterne ikke længere eksisterer med henblik på om nødvendigt at fremsætte yderligere forslag.

2. MARKEDSUDVIKLINGEN I MÆLKE- OG MEJERISEKTOREN

EU-mælkemarkedet befinder sig på nuværende tidspunkt² i en forholdsvis gunstig situation. Den gennemsnitlige pris på mælk i EU var i januar 2014 på 40,03 cent/kg, hvilket er 17 % højere end i januar 2013 og den højeste gennemsnitlige pris på mælk for januar måned, der nogensinde er registreret (jf. de statistikker, der er ført siden 1977). Der er også observeret en sådan opadgående tendens for priserne på mejeriprodukter, omend smørpriserne har været under et vist pres siden begyndelsen af 2014. Hidtil har den store globale efterspørgsel støttet faste priser. En priskorrektion kan dog ikke udelukkes i lyset af den stigning i mælkeproduktionen, der ses hos de større eksportører.

Udsigterne for mælke- og mejeriprodukter på mellemlang sigt er gode både på det internationale marked og på hjemmemarkederne. Den globale efterspørgsel er fortsat dynamisk, særlig i vækstøkonomierne. Trods den faldende økonomiske vækst udgør mejeriprodukter en mere fremtrædende del af befolkningens kost som følge af en større andel middelklassehusholdninger. Der kan forventes produktionsstigninger som følge af ophævelsen af kvoterne, navnlig i de medlemsstater, der på nuværende tidspunkt begrænses af kvoterne, herunder Irland, Tyskland, Nederlandene, Danmark, Østrig og Polen samt Frankrig.

---

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 671).

² Baseret på tilgængelige oplysninger frem til midten af marts 2014.

Produktionen vil afhænge af, hvilken takt forbruget både i EU og globalt stiger med og af andre faktorer såsom miljømæssige begrænsninger.

Mere omfattende oplysninger om markedsudviklingen findes i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, som ledsager denne rapport.

3. ANVENDELSEN AF BESTEMMELSERNE I "MÆLKEPAKKEN"

Den såkaldte "mælkepakke"³ blev offentliggjort i marts 2012, trådte i kraft den 3. oktober 2012 og gælder frem til den 30. juni 2020. Gennemførelsesforordningen og den delegerede forordning⁴ blev offentliggjort i henholdsvis juni og september 2012.

Bestemmelserne i mælkepakken (som indarbejdet i forordning (EU) nr. 1308/2013) og anvendelsen heraf er beskrevet nedenfor. Rapporten er baseret på medlemsstaternes svar på et særligt spørgeskema⁵ og indberetningerne i henhold til gennemførelsesbestemmelserne.

3.1. OBLIGATORISKE KONTRAKTER (ARTIKEL 148)

En række kontrakter fastlægger det ansvar, som de enkelte aktører i mejerikæden har, øger bevidstheden om markedssignaler, øger prisafsmittningen, tilpasser udbuddet til efterspørgslen og forhindrer visse former for urimelig handelspraksis. Efter ophævelsen af mælkekvotesystemet er de et nyttigt redskab, når producenter og forarbejdningsvirksomheder skal planlægge deres produktionsmængder. I henhold til artikel 148 har medlemsstaterne mulighed for at gøre skriftlige kontrakter mellem landbrugere og forarbejdningsvirksomheder obligatoriske og forpligte købere af mælk til at tilbyde landbrugere en minimumskontraktvarighed. Disse kontrakter skal være indgået inden leverancen og indeholde specifikke elementer, f.eks. pris, mængde, varighed, betalingsoplysninger, indsamling og bestemmelser, der finder anvendelse i tilfælde af force majeure. Alle disse elementer skal være frit forhandlet mellem parterne, og landbrugere har ret til at afvise en sådan minimumsvarighed i en kontrakt. Tilsluttede medlemmers leverancer til kooperativet er fritaget fra denne kontraktforpligtelse, hvis kooperativets regler indeholder bestemmelser, der har samme virkninger som den krævede kontrakt.

Hidtil har 12 medlemsstater indført obligatoriske kontrakter, heraf nogle endda før mælkepakken trådte i kraft.

---

³ Forordning (EU) nr. 261/2012 (EUT L 94 af 30.3.2012, s. 38).

⁴ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 511/2012 (EUT L 156 af 16.6.2012, s. 39) og Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 880/2012 (EUT L 263 af 28.9.2012, s. 8).

⁵ http://ec.europa.eu/agriculture/milk/milk-package/questionnaire-implementation-2013_en.pdf

Tabel 1 Obligatoriske kontrakter

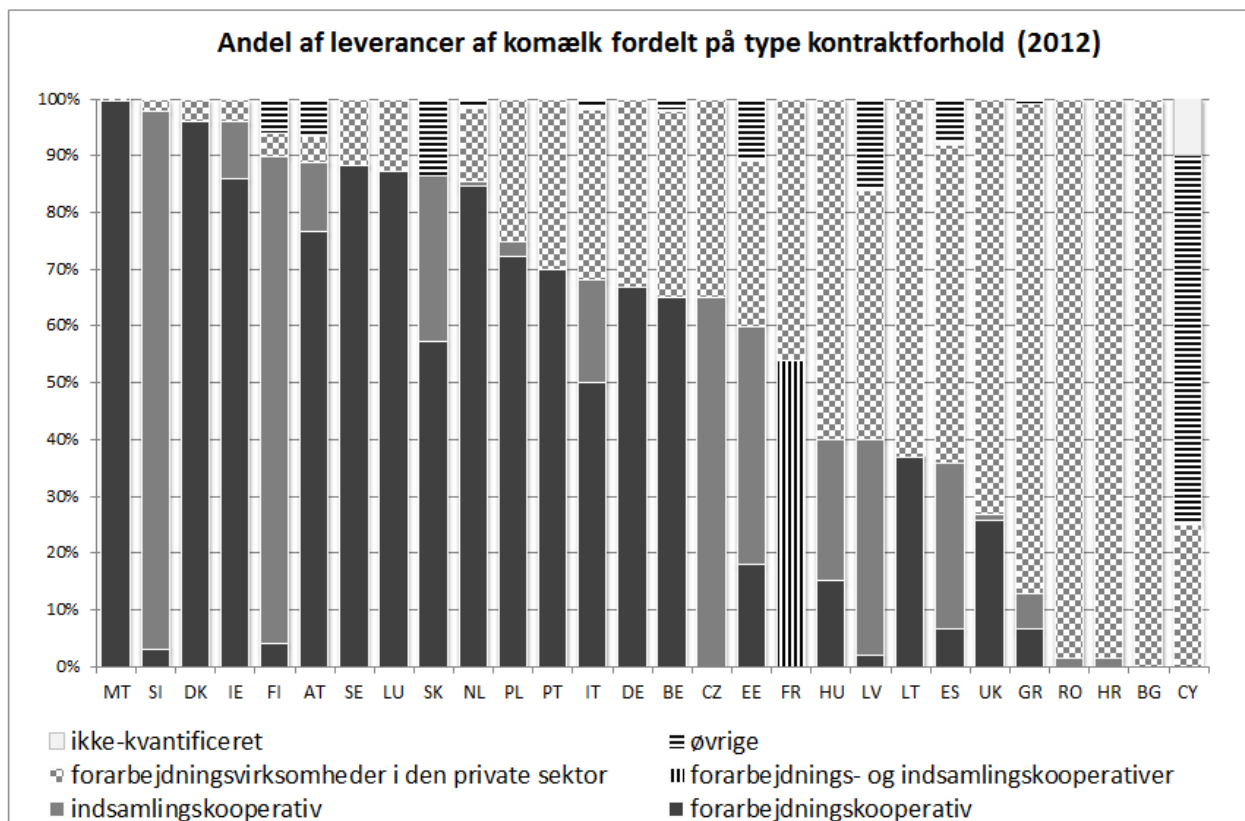
Medlemsstat	National lovgivning	Minimums-kontraktvarighed
Letland	September 2009	-
Frankrig	April 2011	Fem år
Italien	Marts 2012	Seks måneder
Spanien	Oktober 2012	Et år
Litauen	Oktober 2012	-
Ungarn	December 2012	Seks måneder
Slovakiet	December 2012	-
Kroatien	Juni 2013	Seks måneder
Cypern	Juni 2013	Seks måneder
Portugal	Juni 2013	Seks måneder
Bulgarien	November 2013	Seks måneder
Rumænien	Første kvartal 2014	Seks måneder

Syv medlemsstater har valgt, at den kontrakt, køberen tilbyder landbrugeren, skal have en minimumsvarighed på seks måneder, mens Spanien har valgt en minimumsvarighed på et år og Frankrig fem år. Inspireret af bestemmelserne i mælkepakken er der i Det Forenede Kongerige vedtaget en ikke-bindende adfærdskodeks mellem producenter og forarbejdningsvirksomheder, som indeholder bestemmelser om kontrakter under samme vilkår som dem, der er fastsat i mælkepakken, og som dækker over 85 % af produktionen af råmælk. Også i Belgien er der vedtaget en adfærdskodeks, som er underskrevet af 98 % af forarbejdningsvirksomhederne og de tre største landbrugsorganisationer. Den omfatter navnlig kvalitetsaftaler, aftaler om landbrugerens og køberens opsigelsesfrist, bæredygtighedsaftaler og bestemmelser om producentorganisationers rolle. I Tyskland anvendes der – for leverancer, der forhandles med producentorganisationer – i vid udstrækning standardkontrakter, som ud over kvalitet, prisparametre og varighed fremover også vil omfatte flere oplysninger om mængden af mælk.

Kontrakter er navnlig gjort obligatoriske i medlemsstater, hvor kontraktforholdet mellem producenter og forarbejdningsvirksomheder i mejerisektoren har haft en mindre udtalt kooperativ struktur. Figur 1 giver et overblik over komælkeproduktionens andel fordelt på type kontraktforhold, hvor der sondres mellem leverancer fra tilsluttede medlemmer i forarbejdningskooperativer og indsamlingskooperativer og leverancer fra landbrugere til forarbejdningsvirksomheder i den private sektor og i henhold til andre aftaler. Sidstnævnte vedrører primært leverancer til private virksomheder, der indsamler mælk, eller handelsselskaber. Omkring 64 % af alle leverancer af komælk foretages af tilsluttede medlemmer til deres forarbejdnings- eller indsamlingskooperativ. For så vidt angår Frankrig, kunne der ikke sondres mellem leverancer til henholdsvis forarbejdnings- og indsamlingskooperativer. For så vidt angår Tyskland, foregår leverancer til forarbejdningsvirksomheder i den private sektor primært gennem producentorganisationer eller sammenslutninger heraf. Generelt har forholdet mellem de forskellige typer kontraktforhold ifølge oplysningerne været forholdsvis stabilt gennem de seneste år. Ikke

desto mindre har flere medlemsstater (EE, IT, LV, AT, SK) indberettet en stigning i leverancer til private virksomheder, der indsamler mælk, omend andelen heraf i absolutte tal er forholdsvis lille.

Figur 1 Kontraktforhold

3.2. PRODUCENTORGANISATIONER (ARTIKEL 152, STK. 3)

Medlemsstaterne er forpligtede til formelt at anerkende producentorganisationer, der er oprettet af producenter i mælkesektoren på disses initiativ og forfølger et bestemt mål, som kan indebære i) at sikre, at produktionen planlægges og tilpasses efter efterspørgslen, navnlig hvad angår kvalitet og mængde, ii) at koncentrere udbuddet og afsætningen af medlemmernes produktion, iii) at optimere produktionsomkostningerne og stabilisere producentpriserne. Medlemsstaterne kan fastsætte et minimumsantal medlemmer og/eller en minimumsmængde af salgbar produktion, som producentorganisationer skal opnå for at blive anerkendt (se bilag, tabel 3).

Alle anerkendte producentorganisationer beskæftiger sig med komælk, undtagen én i Spanien, der udelukkende beskæftiger sig med fåremælk. Et stort antal af de i alt 228 producentorganisationer i EU's mælke- og mejerisektor, navnlig i Tyskland og Italien, eksisterede allerede, inden mælkepakken trådte i kraft. Antallet af anerkendelser er dog steget i 2013 (BE +1; CZ +8; DE +18; ES +3, FR +27). I Tyskland blev én sammenslutning af

producentorganisationer anerkendt i 2013, således at der nu i alt er to. I flere medlemsstater trådte den nationale lovgivning vedrørende anerkendelse først i kraft for nylig.

De ret store forskelle med hensyn til minimumskrav viser, hvor vanskeligt det er at finde en balance mellem ambitionen om at fokusere på store producentorganisationer, der har potentiale til at øge producenterne forhandlingsstyrke, og incitamentet til at oprette producentorganisationer ved at fastsætte realistiske tærskler. Ikke desto mindre skal det holdes for øje, at flere producentorganisationer i en anden fase kan tilslutte sig en sammenslutning af producentorganisationer, der har samme muligheder for kollektive forhandlinger som en producentorganisation, men i større skala.

Det antydes, at den relativt gunstige markedsudvikling i de seneste år (se punkt 2) ikke har tilskyndet landbrugere til at tilslutte sig producentorganisationer.

I rapporten "**Analysis on the future developments in the dairy sector**"⁶ foreslog en række eksperter bl.a. at styrke producentorganisationernes rolle, navnlig ved at sikre, at de er af en sådan størrelse, at de har tilstrækkelig forhandlingsstyrke.

Muligheden for at udvide visse regler for anerkendte producentorganisationer og sammenslutninger heraf (og brancheorganisationer) til at omfatte ikke-medlemmer og obligatoriske bidrag fra ikke-medlemmer i henhold til reformen af den fælles landbrugspolitik⁷ gælder nu også for de pågældende organisationer i mælkesektoren og forventes at fungere som et incitament til oprettelse af repræsentative organisationer.

Yderligere incitamenter for landbrugeres tilslutning til producentorganisationer behandles i punkt 3.8.

3.3. KOLLEKTIVE FORHANDLINGER (ARTIKEL 149)

Med henblik på at øge mælkeproducenterne forhandlingsstyrke kan landbrugere samle sig i producentorganisationer, som kan indgå i kollektive forhandlinger om kontraktvilkår, herunder prisen på råmælk. Den mængde mælk, som en producentorganisation kan forhandle om, må ikke overstige klart fastlagte grænser (3,5 % af EU's produktion og 33 % af medlemsstatens nationale produktion). Leverancer fra tilsluttede medlemmer til deres forarbejdningskooperativ må ikke være genstand for kollektive forhandlinger i henhold til mælkepakken, mens indsamlingskooperativer kan danne producentorganisationer, som kan forhandle kollektivt med forarbejdningsvirksomhederne.

Fire medlemsstater indberettede leverancer af råmælk i 2013 i henhold til kontrakter forhandlet kollektivt i forbindelse med denne bestemmelse.

---

⁶ Ekstern undersøgelse udarbejdet af Ernst & Young for Kommissionens Generaldirektorat for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter. Se: http://ec.europa.eu/agriculture/events/dairy-conference-2013_en.htm

⁷ Artikel 164 og 165 i forordning (EU) nr. 1308/2013.

Tabel 2. Reelle leverancer af komælk i 2013 i henhold til kollektivt forhandlede kontrakter

Medlemsstat	Mængder ubehandlet komælk x 1 000 ton	Omtrentlig andel af leverancer
Tjekkiet	445	18 %
Tyskland	11 158	33 %
Spanien	255	4 %
Frankrig	2 689	11 %

I Tyskland dækker to sammenslutninger af producentorganisationer sammen med de 143 producentorganisationer næsten alle mælkeleverancer til forarbejdningsvirksomheder, som ikke er kooperativer. I Frankrig blev næsten 90 % af den årlige salgbare mængde fra de anerkendte producentorganisationer rent faktisk forhandlet kollektivt, mens der i Spanien blev gennemført kollektive forhandlinger for omkring 16 % af de salgbare mængder fra anerkendte producentorganisationer. Derudover indberettede Spanien leverancer i 2013 af 68 000 ton fåremælk ud af en produktion på 571 000 ton. Eftersom leverancer fra tilsluttede medlemmer til deres forarbejdningskooperativer ikke kan forhandles i henhold til mælkepakken, er der stadig en vis mulighed for kollektive forhandlinger. Det gælder dog ikke Tyskland og medlemsstater med en høj andel forarbejdningsvirksomheder i kooperativer.

3.4. REGULERING AF UDBUDET AF OST MED BESKYTTET OPRINDELSBETEGNELSE ELLER BESKYTTET GEOGRAFISK BETEGNELSE (ARTIKEL 150)

I lyset af betydningen af ost med beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB) eller beskyttet geografisk betegnelse (BGB), navnlig for udsatte landdistrikter og med henblik på at sikre merværdi og kvalitet, kan medlemsstaterne fastsætte regler for regulering af udbuddet af ost, der er omfattet af en beskyttet oprindelsesbetegnelse eller en beskyttet geografisk betegnelse, på anmodning af en producentorganisation, en brancheorganisation eller en BOB/BGB-sammenslutning. Hidtil har to medlemsstater vedtaget regler for regulering af udbuddet af ost. Frankrig har truffet foranstaltninger vedrørende "Comté", som gælder pr. 1. april 2012, og "Beaufort", som gælder pr. 27. februar 2014, og Italien har vedtaget regler for "Asiago", som gælder pr. 12. februar 2014. I begge disse medlemsstater er flere anmodninger under behandling eller udarbejdelse.

3.5. BRANCHEORGANISATIONER (ARTIKEL 157, STK. 3)

Specifikke regler for brancheorganisationer i mælkesektoren giver aktører i leverandørkæden for mejeriprodukter mulighed for at indgå i en dialog og udføre en række aktiviteter, der under visse betingelser delvist kan få dispensation fra konkurrencereglerne (artikel 210). Disse fælles aktiviteter vedrører bl.a. øget viden om og gennemsigtighed af produktionen og markedet, salgsfremmende aktiviteter, forskning, innovation og bedre kvalitet. Brancheorganisationer bør bestå af repræsentanter for producenter af råmælk og mindst én eller flere af følgende faser i forsyningskæden: forarbejdning eller handel (herunder distribution).

Brancheorganisationer for mælke- og mejerisektoren er anerkendt i Spanien (én for ko-, fåre- og gedemælk), Frankrig (én for komælk, én for gedemælk og to for fåremælk), Ungarn (for komælk) og Portugal. De opererer generelt på nationalt niveau, bortset fra de to brancheorganisationer for fåremælk i Frankrig, der har regional dækning. De omfatter alle produktion og forarbejdning, mens handelssektoren kun er repræsenteret i brancheorganisationen i Ungarn.

Én praksis i en fransk brancheorganisation, nemlig vedrørende udbredelsen af visse markedsoplysninger og økonomiske indikatorer, blev accepteret i henhold til artikel 177a i forordning (EU) nr. 1234/2007⁸.

3.6. OBLIGATORISKE ERKLÆRINGER I MÆLKE- OG MEJERISEKTOREN (ARTIKEL 151)

For nøje at følge udviklingen på markedet, når mælkekvoteordningen udløber, og af hensyn til gennemsigtigheden indfører denne bestemmelse rettidige oplysninger om leverede mængder mælk. Den finder anvendelse pr. 1. april 2015. Gennemførelsesbestemmelser er under udarbejdelse.

3.7. MÆLKEPAKKENS VIRKNINGER FOR MÆLKEPRODUCENTERNE OG MÆLKEPRODUKTIONEN I UGUNSTIGT STILLEDE REGIONER

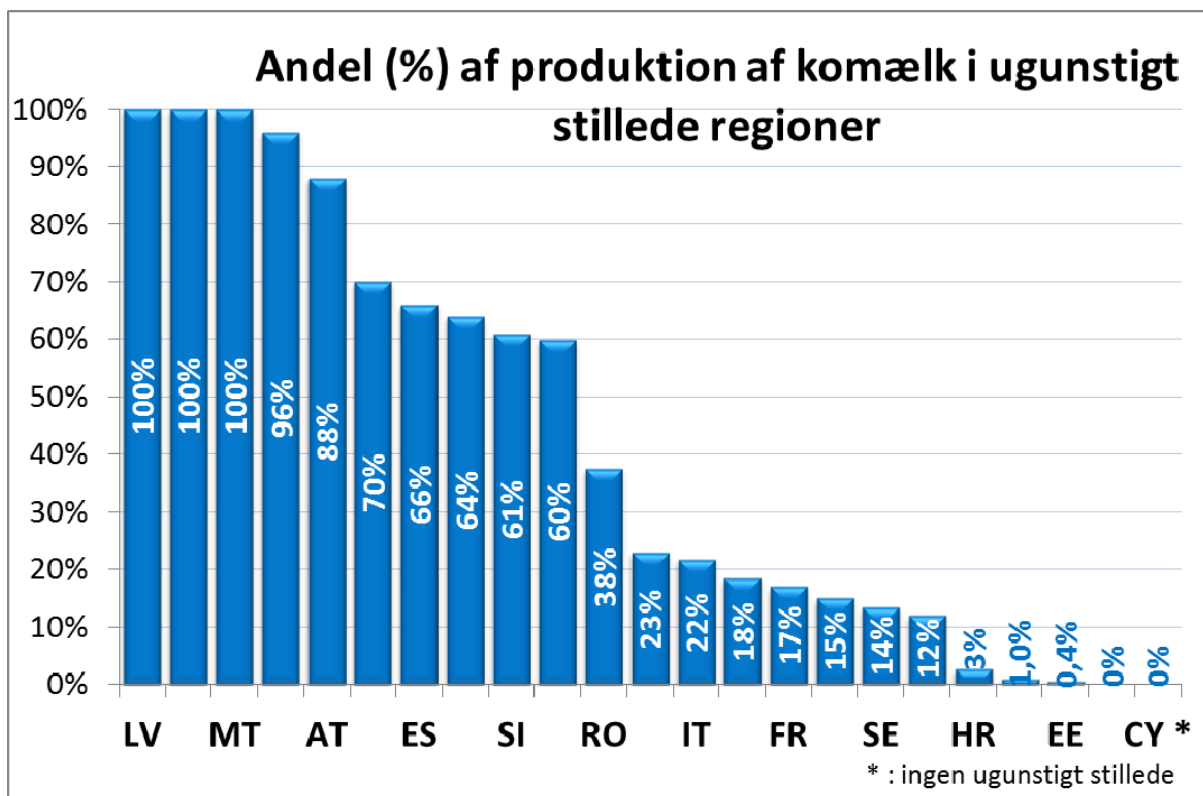
Eftersom der ikke findes nogen fælles definition af "ugunstigt stillede regioner" i forbindelse med mælkeproduktion, blev medlemsstaterne spurgt, hvilke kriterier de anvender i denne henseende. Medlemsstaterne henviser primært til bjergområder, men også til ugunstigt stillede områder, der er berørt af specifikke ulemper, områder, der er i fare for udvandring, ugunstigt stillede områder generelt og regionerne i den yderste periferi (f.eks. Azorerne). Visse medlemsstater anvender forskellige gradueringer af ulemperne og/eller tilføjer specifikke kriterier, f.eks. fjern beliggenhed, økarakter, fragmenteret struktur, jord, klima, lav mælkeydelse, høje produktionsomkostninger osv., og henviser primært til deres nationale programmer for udvikling af landdistrikter. Visse medlemsstater oplyser, at de ikke har oplysninger om spørgsmålet (BG, LT, LU, HU, MT, SK).

På grundlag af disse noget forskelligartede definitioner af "ugunstigt stillede områder" er følgende data og udviklinger registreret:

Figur 2 Mælkeproduktion i ugunstigt stillede regioner

---

⁸ Nu artikel 210 i forordning (EU) nr. 1308/2013.

Den generelt faldende tendens i antallet af mælkeproducenter i alle medlemsstaterne gennem de seneste år ses også i disse ugunstigt stillede regioner, omend faldet i Polen oplyses at være højere end i de regioner, der ikke er ugunstigt stillede. På den anden side er faldet i bjergområder i Frankrig, Østrig og Slovenien mindre udtalt end i andre regioner, mens Spanien indberetter et langsommere fald i antallet af mælkeproducenter siden 2006, hvor der blev indført direkte betalinger i mælkesektoren. Mælkeproduktionsmængderne i ugunstigt stillede regioner er faldende i Estland, Grækenland og Polen, mens de er stigende i Tyskland, Irland, Letland og Østrig. Spanien registrerede en betydelig stigning i produktionen, navnlig i regioner med et lavt befolkningstal (som tegnede sig for næsten 40 % af de nationale leverancer).

Kontraktforholdene i de ugunstigt stillede regioner svarer, såfremt der foreligger oplysninger, mere eller mindre til dem, der er angivet i punkt 3.1, dog med en højere andel af leverancer til forarbejdningskooperativer i Belgien, Irland, Italien, Polen, Sverige og Frankrig. Der er ikke mange oplysninger om aktiviteter for producentorganisationer i ugunstigt stillede regioner. Kun Frankrig oplyste, at 14 ud af de 36 producentorganisationer også opererer i sådanne regioner, omend der ikke var modtaget nogen meddelelser om kollektive forhandlinger i henhold til artikel 149 i sådanne regioner.

Ifølge medlemsstaterne havde mælkepakken ikke haft nogen nævneværdig virkning på mælkesektoren i de ugunstigt stillede regioner, navnlig fordi bestemmelserne først var gennemført for nylig, og den reelle anvendelsesperiode var for kort. Derudover kunne de fleste medlemsstater ikke give præcise oplysninger om spørgsmålet.

Oplysningerne viser, at situationen og udviklingen for mælkesektoren i ugunstigt stillede regioner i og mellem medlemsstaterne er ret forskellig og ville kræve en målrettet tilgang. Lignende erklæringer findes i Europa-Parlamentets beslutning af 11. december 2013 om bevarelse af mælkeproduktion i bjergområder, ugunstigt stillede områder og randområder efter udløbet af mælkekvoten⁹. Eksisterende og nye foranstaltninger i reformen af den fælles landbrugspolitik omfatter en sådan målrettet tilgang.

Medlemsstaterne kan under deres programmer for udvikling af landdistrikter¹⁰ opfylde mælke- og mejerisektorens specifikke behov med en strategisk tilgang, hvor der udarbejdes skræddersyede tematiske underprogrammer, som er målrettet mod f.eks. at omstrukturere mælkeproduktionen, hvis sektoren har en specifik betydning for udviklingen af landdistriktet eller bjergområder. Derudover omfatter støtten til områder, der oplever naturlige eller andre specifikke begrænsninger, betalinger som kompensation for mistet indkomst og yderligere omkostninger i de områder, hvor landbrugsproduktionen lider under naturlige begrænsninger. Det kan naturligvis også gælde mælkeproducenter, hvis de befinder sig i et område, der er underlagt begrænsninger. Disse betalinger er særlig vigtige for at forhindre udvandring fra landdistrikter. Derudover indeholder den nye forordning om udvikling af landdistrikter også et øget loft over betalinger til områder, der er underlagt naturlige eller andre specifikke begrænsninger – 250-450 EUR/ha i bjergområder og 150-250 EUR/ha i andre områder.

Medlemsstater kan f.eks. under direkte betalinger¹¹ beslutte at yde frivillig koblet støtte til mælkeproducenter op til en vis grænse inden for deres nationale ramme og i nødvendigt omfang skabe et incitament til at opretholde de nuværende produktionsniveauer. Denne støtte vil være målrettet mod sektorer eller regioner, hvor bestemte typer landbrug eller bestemte landbrugssektorer, som er særlig vigtige af økonomiske, sociale eller miljømæssige årsager, gennemgår visse vanskeligheder. Medlemsstater kan desuden beslutte at yde tilskud til områder, der er underlagt naturlige begrænsninger, på op til 5 % af den nationale ramme.

Derudover er POSEI-ordningen for regionerne i EU's yderste periferi¹² ("Programme d'Options Spécifiques à l'Éloignement et l'Insularité") udformet til at tage højde for deres geografiske og økonomiske ulemper, herunder fjern beliggenhed, økarakter, lille størrelse, vanskelig topografi og vanskeligt klima og økonomisk afhængighed af få produkter.

Det er værd at nævne, at 14 medlemsstater i perioden 2010-2013 har gennemført specifik støtte i mælke- og mejerisektorer i henhold til artikel 68, stk. 1, litra b), i forordning (EF) nr. 73/2009 for et samlet beløb af i alt ca. 1 mia. EUR.

---

⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2013-0577+0+DOC+XML+V0//DA&language=DA>

¹⁰ Forordning (EU) nr. 1305/2013, EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487.

¹¹ Forordning (EU) nr. 1307/2013, EUT L 347 af 20.12.2013, s. 608.

¹² Forordning (EU) nr. 228/2013, EUT L 78 af 20.12.2013, s. 23.

3.8. POTENTIELLE FORANSTALTNINGER TIL AT TILSKYNDE LANDBRUGERE TIL AT INDGÅ AFTALER OM FÆLLES PRODUKTION

Som svar på spørgeskemaet (se punkt 3) foreslår en række medlemsstater finansiel støtte til især producentorganisationer (nogle henviser til frugt- og grøntsagssektoren som et eksempel) som en passende foranstaltning til at tilskynde landbrugere til at indgå aftaler om fælles produktion. Andre forslag er at øge producentorganisationernes evne til at udvikle andre funktioner, ud over kollektive forhandlinger om leverancer af råmælk, f.eks. øget inddragelse i reguleringen af markedet, fælles forhandlinger med leverandører af dyrefoder eller oksekødsproducenter. Der blev også foreslået oplysningskampagner, som skal øge bevidstheden om fordelene ved at være medlem af en producentorganisation og præsentere vellykkede eksempler. En anden gruppe medlemsstater mente ikke, at der var behov for sådanne incitament og henviste til deres mælkesektors veludviklede kooperative struktur.

I den sammenhæng giver reformen af den fælles landbrugspolitik navnlig følgende muligheder:

- Støtte til oprettelse af producentsammenslutninger er blevet udvidet til at omfatte producentorganisationer i perioden 2014-2020.
- Den nye foranstaltning vedrørende samarbejde (som potentielt er åben for producentsammenslutninger, kooperativer og brancheorganisationer) giver mulighed for støtte til f.eks. udvikling af nye produkter og praksisser, korte forsyningskæder og lokale markeder samt samarbejde mellem små aktører om tilrettelæggelse af fælles arbejdsprocesser og deling af faciliteter. Kombineret med støtte under investeringsforanstaltningen kan kollektive investeringer støttes med højere støttesatser (mulig stigning med 20 procentpoint).
- Grupper af landbrugere kan desuden også modtage støtte fra en række foranstaltninger til udvikling af landdistrikter, f.eks. investeringsstøtte, støtte til deltagelse i kvalitetsordninger samt oplysnings- og reklamekampagner, landbrugs-/miljø-/klimaforanstaltninger osv.

4. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

På nuværende tidspunkt er situationen på EU's mælkemarked gunstig, og udsigterne på mellemlang sigt er fornuftige, omend der sandsynligvis vil opstå flere tilfælde af ekstrem prisvolatilitet.

Bestemmelserne i mælkepakken er gennemført i den nationale lovgivning. 12 medlemsstater har indført obligatoriske kontrakter mellem landbrugere og forarbejdningsvirksomheder. I to andre medlemsstater har landbrugere og forarbejdningsorganisationer underskrevet adfærdskodekser inspireret af mælkepakken.

Næsten alle medlemsstaterne har vedtaget nationale kriterier for anerkendelse af producentorganisationer, omend det i visse medlemsstater først er sket for nylig. I seks medlemsstater var i alt 228 producentorganisationer anerkendt ved udgangen af 2013, hvoraf nogle eksisterede, inden mælkepakken trådte i kraft. Etableringen af (nye) producentorganisationer kræver tid og naturligvis en stærk dynamik fra landbrugerne selv.

Den gunstige markedsudvikling i den seneste tid og de gode udsigter har måske ikke tilskyndet landbrugere til at tilslutte sig producentorganisationer. I den sammenhæng er der skabt potentielle foranstaltninger til at tilskynde landbrugerne til at indgå aftaler om fælles produktion i reformen af politikken for udvikling af landdistrikter (støtte til oprettelse af producentorganisationer, nye foranstaltninger vedrørende samarbejde mellem og støtteberettigelse for sammenslutninger af landbrugere i henhold til en række foranstaltninger til udvikling af landdistrikter). Derudover kan mulighederne for at udvide visse regler for producentorganisationer og obligatoriske bidrag fra ikke-medlemmer tilskynde til oprettelse af store producentorganisationer.

Der er gennemført kollektive forhandlinger i henhold til mælkepakken af anerkendte producentorganisationer i fire medlemsstater. Sådanne forhandlinger har medført reelle leverancer i 2013 på 4-33 % af de samlede leverancer i de pågældende medlemsstater.

Regulering af udbuddet af ost med beskyttet oprindelsesbetegnelse eller beskyttet geografisk betegnelse er hidtil sket i to medlemsstater for tre typer oste. Der er anmeldt yderligere initiativer.

Mulighederne for udvidelse af regler og finansielle bidrag som omhandlet ovenfor gælder også for brancheorganisationer og kan fungere som et incitament til oprettelse heraf. Indtil nu er der anerkendt brancheorganisationer i fire medlemsstater.

Det er for tidligt at se betydelige virkninger af mælkepakken for mælkesektoren i ugunstigt stillede regioner. I det omfang der foreligger oplysninger, og baseret på de mange forskellige kriterier medlemsstaterne bruger til at identificere "ugunstigt stillede regioner", varierer tendenserne inden for mælkeproduktion i de pågældende regioner betydeligt mellem medlemsstaterne og mellem regionerne i samme medlemsstat. Ikke desto mindre er andelen af leverancer til kooperative forarbejdningsvirksomheder i ugunstigt stillede regioner i flere medlemsstater angivelig højere end i andre regioner. Det var ikke muligt at få konkrete oplysninger om producentorganisationers aktiviteter i ugunstigt stillede regioner.

På konferencen "The EU dairy sector: developing beyond 2015", som fandt sted i Bruxelles den 24. september 2013, blev idéen om et observatorium for det europæiske mælke marked (European Milk Market Observatory) lanceret, og Kommissionen er på nuværende tidspunkt i gang med at føre det ud i livet. Observatoriet er et redskab under Kommissionen, som er ansvarligt for udbredelsen af markedsoplysninger og kortsigtede analyser af mælke- og mejerimarkedet og inddrager producenter, forarbejdningsvirksomheder, handels- og detailhandelssektoren samt uafhængige eksperter og skal opfylde det stigende behov for gennemsigtighed ved hjælp af mere detaljerede og rettidige oplysninger. Interesserede parter bidrager med deres ekspertise og kendskab til markedet, hvilket tilføjer et kvalitativt aspekt til den kvantitative tilgang til dataindsamling og markedsanalyse. Det endelige formål er at give erhvervsdrivende kvantitative og kvalitative redskaber til at øge deres kendskab til markedet og hjælpe dem med at træffe erhvervmæssige beslutninger. Observatoriet vil også på et tidligt tidspunkt kunne advare Kommissionens tjenestegrene, når markedssituationen kræver det.

Med den nye fælles landbrugspolitik (2014-2020) får mælke- og mejerisektoren et sikkerhedsnet (interventionsovkøb af smør og skummetmælkspulver, støtte til privat

oplagring for smør, skummetmælkspulver og oste med beskyttet oprindelsesbetegnelse eller beskyttet geografisk betegnelse), koblet med lovgivningsrammerne for, at Kommissionen kan reagere på særlige omstændigheder (f.eks. forlængelse af interventionsopkøbsperioden, støtte til privat oplagring af andre mejeriprodukter, eksportrestitutions, tilladelse til midlertidig dispensation fra konkurrencereglerne med hensyn til aftaler og beslutninger truffet af anerkendte organisationer om at træffe visse foranstaltninger, undtagelsesvise konjunkturudlignende udbetalinger). Derudover modtager mælkeproducenter støtte fra direkte betalinger og programmer til udvikling af landdistrikter, hvorunder medlemsstaterne har betydeligt spillerum til at målrette foranstaltninger mod mælkesektoren.

De nuværende udsigter for de internationale markeder for mælk og mejeriprodukter er stadig overvejende positive, men der er dog stadig tvivl om EU-lovgivningens evne til at håndtere tilfælde af ekstrem markedsvolatilitet eller en krisesituation efter kvoteordningens ophør, navnlig når det gælder sikring af en afbalanceret udvikling af mælkeproduktionen i Den Europæiske Union og forhindring af ekstrem koncentration i de mest produktive områder.

Oprettelsen af observatoriet for det europæiske mælke marked skal hjælpe Kommissionen med at overvåge markedsudviklingen og anvende "sikkerhedsnettet" proaktivt. Der er fremsat forskellige forslag om at gå videre og styrke de tilgængelige instrumenter. Der blev navnlig fremlagt en række idéer til, hvordan EU bliver i stand til at opretholde en rentabel mælke- og mejeriproduktion i krisesituationer, til bedre at kunne håndtere skadelige konsekvenser for mælkeproduktionen i ugunstigt stillede regioner og til at indføre redskaber til at modstå en kraftig stigning i produktionen, som risikerer at påvirke den langsigtede markedsstabilitet væsentligt. Det blev desuden overvejet, hvordan markedsaktørerne kan stilles til ansvar for deres beslutninger om at udnytte udviklingsmuligheder og bidrage til kriseløsning.

Kommissionen vil snarest muligt fortsætte drøftelserne med henblik på at afhjælpe disse problemer. Den vil navnlig undersøge behovet og muligheden for yderligere redskaber til at forudse og håndtere krisesituationer og markedsvolatilitet. Derudover er der behov for yderligere analyser med henblik på at skabe mere effektive metoder til at støtte mælkesektoren og dermed bidrage til at forbedre konkurrenceevnen og bæredygtig forsyning af mælk i EU efter 30 år med mælkekvoter. Debatten om de allerede gældende instrumenter og behovet for nye instrumenter vil blive indledt med det samme uden at afvente Kommissionens næste rapport om anvendelsen af bestemmelserne i mælkepakken og markedsudviklingen, som er berammet til 2018.

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 13.6.2014
COM(2014) 354 final

ANNEX 1

BILAG

til

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Markedsudviklingen i mælke- og mejerisektoren og anvendelsen af bestemmelserne i
"mælkepakken"**

{SWD(2014) 187 final}

BILAG

Producentorganisationer: Minimumskriterier fastsat af medlemsstaterne/anerkendelser

Medlemsstat	National lovgivning	Min. antal landbrugere	Minimumsmængde salgbar produktion x 1 000 T*	Antal anerkendte producentorganisationer ved udgangen af 2013
Frankrig	Før 2012	200	eller 60	36
Portugal	Før 2012	12	20	
Spanien	November 2011		200	7
Finland	Maj 2012	15	3	
Nederlandene	Juni 2012	150	90	
Estland	September 2012		5 %	
Østrig	Oktober 2012	20	eller 3	
Tjekkiet	Oktober 2012	10		8
Litauen	Oktober 2012	20	1	
Belgien	December 2012/august 2013	40/20		2
Italien	December 2012	5	3	32
Slovakiet	December 2012	5		
Ungarn	December 2012		30	
Danmark	I starten af 2013	5	3	
Letland	Januar 2013	10	0,125	
Det Forenede Kongerige	April 2013	10	6	
Sverige	Maj 2013	10	6	
Kroatien	Juni 2013	5	3	
Cypern	Juni 2013	35	20	
Grækenland	September 2013	5/20	0,5/5	
Tyskland	November 2013	5		143
Polen	November 2013	20	2	
Rumænien	Første kvartal 2014	5	0,035	
Slovenien	Marts 2014	20	2,000	
Luxembourg	Marts 2014	10		

* Kumuleres med kravet om antal landbrugere, medmindre andet er angivet.

Flere medlemsstater har differentierede krav til f.eks. økologiske landbrugere, fåre- eller gedemælksproducenter og producentorganisationer i et bestemt geografisk område.